

іноземними студентами задля обміну ефективним досвідом роботи, коректного та своєчасного реагування на ті виклики сучасного ринку міжнародної освіти.

УДК 378(4)

Олена Сороківська, Іванна Луциків, Олександр Сороківський

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ COVID-19 НА НАБІР СТУДЕНТІВ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ

Olena Sorokivska, Ivanna Lutsykiv, Oleksandr Sorokivskiy

Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University, Ukraine

INFLUENCE OF COVID-19 ON THE RECRUITMENT OF STUDENTS UKRAINIAN AND EUROPEAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

Тривожні повідомлення про спалах пандемії корона-вірусу COVID-19 в Китаї досить швидко поширились по світу, призводячи до змін у роботі значної кількості сфер та галузей життєдіяльності різних країн. Науковий світ та освітня сфера, як одні з найбільш глобалізованих і мобільних галузей суспільного розвитку, зазнали безпрецедентних змін та обмежень. Зважаючи на динаміку поширення COVID-19 і анти-рекорди, що їх б'є населення України, малоймовірно, що сьогоднішні обмеження в освітній сфері будуть зняті у найближчій перспективі. Такий стан речей має значний вплив на нормалізацію звичних процесів життя викладачів та студентів, суттєво обмежує можливість здійснення цільових подорожей (зокрема, на навчання в інші країни), не дає змоги проводити соціальні зустрічі та збори, проводити заняття в аудиторіях.

У перші тижні та місяці кризи стурбованість освітніх закладів зосереджувалась перш за все на проблемах серйозних часових зривів у напрямках, структурі та обсягах студентських потоків із Китаю, а також на економічному і соціальному впливі на систему вищої освіти тих країн, що є партнерами Китаю в освітній сфері. Заходи, спрямовані на запобігання поширення вірусу змінювались від пролонгування, відтермінування або перенесення академічних термінів до заборони вступу та прийому студентів із Китаю на освітні та освітньо-наукові програми.

Але незабаром хвиля коронавірусу дісталася і до європейських країн, спричинивши певний «хаос» у діяльності таких міжнародних організацій як Європейський студентський союз (ESU) та Студентська мережа Еразмуса (ESN). Жодна із цих організацій не змогла адекватно відреагувати на складну ситуацію, вони були завалені запитами для з'ясування відповідей, яких не існувало. Часто студенти-іноземці отримували дуже суперечливі вказівки з

різних джерел. Так,

одна з проблем виникла тому, що багато країн дали вказівку своїм студентам повертатися на батьківщину, проте деякі студенти відчували себе в пастці після того, як приймаючі країни оголосили, що закривають свої кордони. Багато студентів отримали суперечливі поради - їм сказали залишитися на місці в закладі навчання, але керівництво освітніх закладів наказало покинути їх.

Ситуація зі COVID-19 мала негативний вплив на набір студентів-іноземців у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя (далі – ТНТУ). За інформацією щорічної доповіді ректора ТНТУ, професора Яснія П.В., загальна кількість іноземних студентів та слухачів зазнає зниження, починаючи із 2018-2019 навчального року (табл. 1).

Таблиця 1 – Динаміка контингенту іноземних студентів ТНТУ

Номер періоду	Навчальний рік	1 курс	Загальна кількість іноземних студентів	Загальна кількість іноземних студентів і слухачів
1	2013-2014	49	175	228
2	2014-2015	42	236	276
3	2015-2016	63	237	295
4	2016-2017	72	262	274
5	2017-2018	66	240	253
6	2018-2019	106	295	343
7	2019-2020	98	275	321
8	01.09.2020	28	265	297

Також можемо спостерігати суттєве зменшення набору іноземних студентів на 1 курс університету – із 98 у 2019-2020 навчальному році до 28 студентів у вересні 2020 року.

Із метою прогнозування набору іноземних студентів у 2021-2022 роках авторами дослідження було використано метод екстраполяції трендів. У якості адекватної кривої було вибрано поліноміальну лінію тренду (рис. 1).

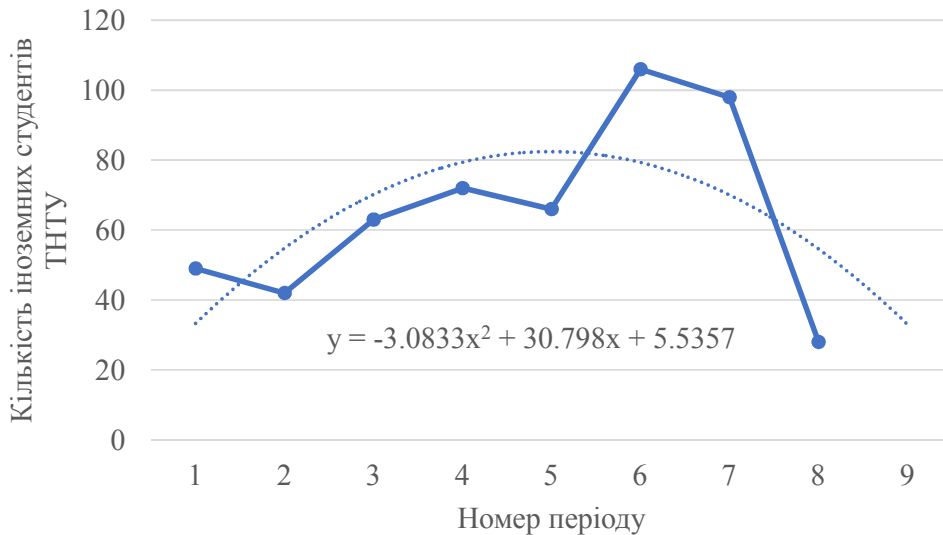

Рисунок 1 – Прогнозування набору іноземних студентів на 1 курс ТНТУ у 2021-2022 навчальному році

Таким чином, можемо зазначити, що ситуація із набором іноземних студентів, швидше за все, буде залишатися досить напруженою і в наступні періоди навчання. Тому університету необхідно докласти додаткових зусиль для активізування усіх можливих засобів з метою підвищення ефективності процесу залучення іноземних студентів.

Складна ситуація спостерігається також і в освітніх закладах європейських країн. Британська консалтингова компанія Quacquarelli Symonds оприлюднила звіт «Вплив коронавірусу на глобальну вищу освіту», складений за результатами опитування близько 11 000 міжнародних студентів, яке проводилось з другої половини лютого до кінця березня 2020 р. У результаті з'ясовано, що 46% респондентів заявили – коронавірус вплинув на їхні плани навчання, а 25% ще не визначились. Майже половина потенційних міжнародних студентів мають намір відкласти навчання внаслідок пандемії, тоді як лише кожен десятий заявив, що більше не хоче навчатися за кордоном [1].

Загалом європейські заклади вищої освіти, сподіваючись у складних умовах залучити більшу кількість іноземних студентів, дещо спрощують вимоги до проходження тестування з англійської мови, коригують дати подання заяв і вступної кампанії. Більшість з них запропонували проводити цифрові заходи (75%), цифровий маркетинг (73%) та онлайн-зустрічі (70%). Щодо вступної кампанії, то 50% установ зазначили, що пандемія матиме «згубний вплив на кількість заявок від студентів»; 26% заявили, що цифри залишаться однаковими; приблизно третина (34%) з них заявили, що прагнуть диверсифікувати країни-джерела для рекрутингу. Водночас криза освітньої сфери через вірус COVID-19 стала можливістю відпрацювати он-лайн навчання [2].

Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що вищі освітні заклади України опинилися сьогодні перед новими, небувалими викликами. Чи перетворять вони ці виклики на нові можливості, чи, навпаки, ці випробування стануть нездоланими проблемами, залежить, у першу чергу, від самих освітніх закладів. Тому одним із найважливіших завдань сьогодні є максимально адаптувати вступну кампанію та навчальний процес іноземних студентів до роботи в умовах нової реальності.

Перелік використаних джерел

1. The Impact of the Coronavirus on Global Higher Education: Analytical Report. Great Britain: Quacquarelli Symonds. Retrieved 2 October 2020 from https://www.qs.com/portfolio-items/the-impact-of-the-coronavirus-on-global-higher-education/?mkt_tok=eyJpIjoiWkdRek56a3dOakE1TnpBMiIsInQiOiJpQmtlVEw5Wml5QXMwNDhqT1dKaTUzZWZvVFwvYTIrcUFYbkQ1S2NrS3h4NVFSb1p1M2dzem4zYXUza0MrQm5ibGV5OE9IdXlZQnhvR2FnVjIjERGpHdlwvOU51bzFiclpVajZCRXI0N09wTUk1Qmd4RHdoVldQS1wvdElqVUZlZ2tBYStJ9.

2. Інформаційний бюлетень №19 з питань зовнішньоекономічної діяльності: вплив COVID-19 на діяльність ЗВО (зима-весна 2020). К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 38 с.

УДК 330.341

Дмитро Плинокос

Національний університет «Запорізька Політехніка», Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕКСПОРТУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Dmytro Plynokos

National University «Zaporizhzhya Polytechnic», Ukraine

FEATURES OF EXPORT OF EDUCATIONAL SERVICES IN UKRAINE

Державне регулювання надання освітніх послуг іноземним громадянам вищими навчальними закладами України за сучасних умов глобалізації та розвитку національної економіки є об'єктивним процесом, що дозволить ефективно розвивати зазначену діяльність з урахуванням інтересів держави в світовому просторі та дозволить ефективно використовувати національні матеріальні та людські ресурси.

На нашу думку, надання освітніх послуг іноземним громадянам набуває